

GŁOS Z NAD PREGOŁY

Nr 11(76) 2002 listopad 2002

PISMO WSPÓLNOTY KULTURY POLSKIEJ W KALININGRADZIE

11 Listopada - Święto Odzyskania Niepodległości

„Powstała z grobu na Twe władne słowo
Polska, wolności narodów chorąży.
Pierchnęły strażę, a ponad jej głową
Znowu swobodnie Orzeł biały krąży”.
(Boże, coś Polskę, Alojzy Feliński, 1771-1820).

11 listopada przypadła 84 rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości. Po 123 latach pod rozbiorami w 1918 r. Polska na nowo pojawiła się na mapach Europy. Ziściły się marzenia pięciu pokoleń Polaków urodzonych i wychowanych pod zaborami.

Adam Mickiewicz w Księgach Pielgrzymstwa Polskiego pisał: „O wojnę powszechną za Wolność Ludów! - Prosimy Cię Panie. O niepodległość, całość i wolność Ojczyzny naszej! - Prosimy Cię Panie”.

I wojna światowa wywołała na nowo sprawę polską. Rządy zaborcze zabiegały o pozyskanie Polaków, zapowiadając utworzenie jakiejś państwowości. Wybuch wojny pobudził rodaków do działania, rozwinęły działalność polskie organizacje polityczne i społeczne. W zaborczych armiach znalazło się trzy miliony Polaków walczących ze sobą, ale również za Polskę, która na nowo odżyła w ich sercach i umysłach po latach zapomnienia i braku nadziei.

Jesienią 1918 roku ziemie polskie były okupowane przez Niemcy i Austro-Węgry. Kiedy armia austriacka w wyniku rozpadu monarchii habsburskiej zaczęła wycofywać się, 28 października Cieszyn i Kraków jako pierwsze polskie miasta odzyskały niepodległość. Na terenach okupowanych przez Niemcy rewolucja w Berlinie wywołała chaos i niepewność. Niemcy kapitulowały przed mocarstwami zachodnimi. 10 listopada Józef Piłsudski został wypuszczony z więzienia w Magdeburgu. Następnego dnia przyjechał do Warszawy, a Rada Regencyjna (która od dwóch lat rządziła Królestwem Polskim, proklamowanym przez cesarzy austro-węgierskiego i niemieckiego) podporządkowała mu się i przekazała władzę nad armią. W Warszawie rozpoczęły się i rozszerzyły na inne rejony kraju akcje rozbrajania Niemców. Piłsudski wystąpił do Niemców, aby złożyli broń i opuścili tereny polskie. Niemcy, widząc niepokój i obawiając się

zbrojnego powstania, zgodzili się i już po paru godzinach tego samego dnia, 11 listopada, wycofali się z Warszawy. W ciągu zaledwie trzech dni armia niemiecka całkowicie opuściła centralne tereny Polski. Jeszcze w listopadzie Naczelnik Państwa Polskiego – Marszałek Józef Piłsudski powołał pierwszy rząd z premierem Ignacym Daszyńskim i ogłosił dekret o wyborach do sejmu ustawodawczego.

Marszałek Józef Piłsudski

Państwo polskie, nie miało jeszcze określonych granic, nie miało jednolitej armii, która dopiero się tworzyła. Kraj był potwornie zniszczony, poprzecinany liniami okopów, wiele wsi i miast było spalonych, duże obszary ziemi leżały odłogiem, fabryki zniszczone. Brakowało nauczycieli, urzędników, sędziów. Zdawało się, że części dawnych zaborów nie da się połączyć w jedną całość, tak różniły się gospodarczo, społecznie i kulturowo. Polska nie zmarnowała wtedy swojej szansy, daliśmy radę odrodzić się, czynem zbrojnym i dyplomacją wywalczyliśmy granice II Rzeczypospolitej, a później obroniliśmy je przed rewolucją bolszewicką.

Dla upamiętnienia tych wydarzeń, 11 listopada jest w Polsce Świętem Odzyskania Niepodległości. Święto narodowe 11 listopada wprowadziła ustawa Sejmu w 1937 roku. Dzień ten pozostawał oficjalnie świętem

państwowym do 1944 roku. Rok później komunistyczne władze ustanowiły święto 22 lipca - w rocznicę ogłoszenia manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, deklaracji pierwszej komunistycznej władzy w Polsce. Dzień ten pozostawał świętem państwowym w PRL. Święto 11 listopada zostało przywrócone przez Sejm w 1989 roku po odzyskaniu przez kraj wolności i demokracji.

W dniu święta narodowego w całej Polsce odbyły się imprezy, podczas których oddano hołd twórcom polskiej niepodległości. W Warszawie, podczas centralnych uroczystości z udziałem najwyższych władz państwowych RP odbyła się przed Grobem Nieznanego Żołnierza odprawa wart. Liczne delegacje składały wieńce pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego. Z okazji święta prezydent wręczył nominacje generalskie i najwyższe odznaczenia państwowe. W całym kraju odbywały się uroczyste msze święte w intencji Ojczyzny.

Ten szczególny dzień skłania do refleksji na temat patriotyzmu. Obchody Święta Niepodległości łączą nas, Polaków mieszkających w kraju i na uchodźstwie. Wolność Polski została nam dana i zadana. Każdy Polak musi ją budować i umacniać, uczciwą pracą, zgodą, poczuciem odpowiedzialności. Te zadania przypomina właśnie największe państwowe i narodowe święto listopadowe.

Krzyż Zasługi za wojnę obronną 1920 roku

Prezydent RP swoje przemówienie z okazji rocznicy 11 listopada zakończył słowami: „Boże wszechmogący, błogosław Rzeczypospolitą!” I my przyłączmy się do tego życzenia! **ms**

Foto Archiwum